

فرهنگ و هنر ایران

اهمیت ثبت باغ شازده ماهان در فهرست میراث جهانی در گفت‌وگو با کیوان خسروانی

علیرضا کرمانی

۲۰/تیر/۱۳۹۰

سازمان میراث فرهنگی ایران هفته گذشته از ثبت یکی از زیباترین باغ‌های ایرانی، یعنی «باغ شازده»، در فهرست آثار جهانی یونسکو خبر داد.

باغ شازده ماهان، در ۸۰ کیلومتری کرمان، دارای شاه‌نشین و چندین حجره و برج است و در کنار معماری زیبا و آبیاری مهندسی شده، گل‌ها و درختان منحصر به فرد میوه، به این باغ، ویژگی ممتاز بخشیده است.

کیوان خسروانی، دارای درجه دکتری در ترمیم آثار باستانی از دانشکده معماری رم و پژوهشگر در زمینه باغ‌های ایرانی، ساکن پاریس به پرسش‌های رادیو فردا در این زمینه پاسخ داده است.

↗ بازکردن در پنجره جدید

↓ لینک مستقیم ✓

- آقای خسروانی، ثبت باغ شازده ماهان در فهرست آثار جهانی یونسکو چگونه صورت گرفته است؟

ایران با فعالیتی که انجام داده، توانسته است یونسکو را قانع کند که این اثر بخشی از میراث فرهنگی است و باید به ثبت برسد. با این حال اگر یونسکو بعد از مدتی ببیند که این محل را مطابق آنچه که عرضه کرده و به ثبت رسانده‌اند، مراقبت نکرده و خوب نگهداری نمی‌کنند و به آن نمی‌رسند، آن را از لیست خود خارج می‌کند.

- اهمیت باغ شازده در ماهان کرمان در چیست و این باغ چه ویژگی‌هایی داشته که شایسته ثبت در فهرست آثار جهانی است؟

اصولاً کارهایی که در یونسکو به ثبت می‌رسد به دلیل سه ارزش است، در درجه نخست به خاطر ارزش تاریخی است، دوم از آن ارزش هنری و دلیل سوم، که بسیار هم مهم است، ارزش روحیه‌ای است.

ارزش روحیه‌ای شامل محله‌ها و شهرهایی می‌شود که خود به خود روحیه‌ای دارند که زمان مناسب را مشخص می‌کنند تا آن محل و بافت‌های شهری زیر مجموعه یونسکو قرار بگیرد.

- ارزش تاریخی، هنری و روحیه‌ای این باغ ویژه، یعنی باغ شازده کرمان، در چیست؟

علیرغم اینکه در همه جای دنیا، گل سرخ اصفهان معروف است، اما گل سرخ کرمان از همه جا بهتر است. آن گل سرخ محمدی کوچکی که ساعت پنج صبح از بوته باغ‌های کاشان می‌چینید، ارزش عطری دارد ولی ارزش زیبایی گل‌های سرخ کرمان و اطراف آن بی‌نظیر است.

در باغ شازده کرمان چند باغچه به‌خصوص هست که قدیمی‌ترین و با ارزش‌ترین گل‌های رز ایران را دارد. علاوه بر این ساختمان ورودی باغ یکی از بناهای فوق‌العاده زیبای ماهان است.

نقشه باغ شازده با وجود اینکه این باغ استفاده خصوصی داشته و مورد استفاده شخصی شاهزاده‌ها بوده از نظر ارزش معماری و نقشه‌کشی، یکی از کارهای بی‌نظیر دنیاست.

آبی که در این باغ جاری است آبی بسیار پاک و زلال است و قنات‌های این باغ را لایروبی کرده‌اند. طبعاً با این اقدامات ایران توانسته است حرفش را به کرسی بنشاند و یونسکو را قانع کرده که این مجموعه زیبایی

- آقای خسروانی، مانند باغ‌های موجود در بیشتر نواحی ایران، در این باغ نیز به دلیل کم آبی، تکنیک‌های خلاقانه‌ای وجود دارد تا آب به همه جای آن برسد. ممکن است در مورد روش آبیاری این باغ که بسیار هم معروف است برایمان بیشتر توضیح دهید؟

باغ شازده در شیب زمین قرار گرفته است. تنها باغی است که آب به صورت آبشارهای کوچک از بالا به سمت پایین سرازیر می‌شود. اگر به اطراف باغ نگاه کنید، علاوه بر نهر اصلی که جاری است، همین آبیاری توسط آبشارهای کوچک به تمام باغ می‌رسد و تمامی گیاهان را به صورت دائم سیراب می‌کند. برای همین است که بهترین و نادرترین گیاهان ایران در این باغ وجود دارد.

- شما به گیاهان این باغ اشاره کردید، به این باغ، باغ چهارفصل هم می‌گویند. به این دلیل که هم میوه‌های گرمسیری و هم میوه‌های سردسیری در این باغ به عمل می‌آید. جدای از خلاقیت‌هایی که انسان در این باغ ایجاد کرده است، طبیعت ماهان تا چه اندازه به زیبایی این باغ کمک کرده است؟

سؤال بسیار درستی است. علاوه بر آسمان زیبا و لاجوردگونه ماهان، خاک ماهان نیز صورتی رنگ است و وقتی به همین خاک صورتی رنگ نگاه می‌کنید، چندین طیف از رنگ‌های مختلف را می‌بینید. این امر نشان‌دهنده فلزهای مختلفی است که در خاک وجود دارد. این فلزها در واقع یک کود طبیعی هستند تا سرسخت‌ترین گیاهان و گل‌ها بتوانند در خاک به خوبی رشد کنند.

در این باغ از انواع و اقسام میوه‌های فوق‌العاده که عطر فوق‌العاده‌ای هم دارند و در هیچ جای دنیا نیز وجود ندارند، به عمل می‌آیند. در هیچ جای ایران این انبوه گل رازقی را نمی‌بینید. در زمستان بسیار سرد و کوتاه این باغ گل یخی بی‌نظیر رشد می‌کند که در هیچ کجای ایران به این زیبایی و طراوت وجود ندارد.

بوته این نوع گل یخ در پاریس هم وجود دارد که این گل، اتفاقاً از کرمان ایران آورده شده و به نام ایران در باغ فرهنگ گیاهی شهر پاریس به ثبت رسیده است.

این مطلب بخشی از:

گزارش‌های خبری

فرهنگ و هنر ایران

بایگانی